

TIẾNG-DÂN

Không ai là người tiên tri trong xứ mình. (Nul n'est prophète dans son pays.)

Table with 2 columns: ĐỒNG PHÁP, NGOẠI QUỐC. Rows for monthly and quarterly rates.

CAI-NHỆM KINH CAI-HAI HUYNH-THUC-KHANG

La Voix du Peuple

BÁO-QUÂN 23, đường Đông-Ba, Hanoi

NHÂN NGÀY KỶ NIỆM 24 MARS

Cụ Tây-Hồ với việc Tây-học

Chuyện đặt sử trong khoảng Đông-học

HUYNH-THUC-KHANG

Trong bài ông Babut chủ tạp-chí « Franco-Annamite » nói chuyện người Nam nên học chữ Pháp...

Lúc cụ Sào-Nam và mấy người thiếu-niên sang Nhật nói chuyện câu học...

Các ông có biết tiếng Pháp không?

Thưa chưa (Lúc đầu sang chỉ nhà nho với ít thiếu-niên không biết tiếng Pháp).

Các ông ở chung với người Pháp đã nửa thế-kỷ,

chữ Pháp, chính là phương thuốc chữa bệnh «ngột» đầu tiên của các ông...

(Đây là chuyện lúc đầu mới có phong-triệu Đông-học, kể đó có ít thiếu-niên Tây học sang, nhưng cuộc Đông-học đã giải tán không còn nữa!)

Cụ Tây-hồ thuật chuyện thế, mà chính Cụ thì chung cũng một mực chủ trương « người Nam học Pháp ».

Phần đông người mình chắc còn nhớ vào năm 1906, sau cụ Sào-Nam Đông-độ một năm, phong-triệu Đông-học đương sôi-nổi, cụ Tây-Hồ băng mình sang tận xứ Phô-Tang cùng cụ Sào-nam thương-xác việc nước, Cụ ở Nhật và tháng rồi trở về.

Giữa lúc phần đông người trong nước đương hâm-mộ danh tiếng người Nhật - Nhật mới thắng Nga - vừa có người chỉ-sĩ nước mình vượt biên sang tận nơi để quan sát mà về, ai cũng nao-nức hồi thăm công cuộc Đông học thế nào thế nào.

Cụ như-thiết không nói chút gì đến việc ngoài cả, mà chỉ khuyên người nước phải lo học đã, phải Âu-hóa trước đã. Trong câu chuyện Cụ nói với anh em, có mấy câu thú mà ngày nay nhiều người còn nhớ, mỗi khi nhắc lại như thấy cặp mắt sáng quắc, đôi chàng-mày rậm, cằm râu đen thui cùng miệng nói pha-trò của Cụ mà trong câu nói có hương thú và ý nghĩa sắc là dường nào!

1) Cụ nói: « Anh em chưa nên nghe việc ngoài, trước hết phải học tiếng người ngoài đã, tới sang Nhật-bản, đi đâu nhớ có cụ Sào-nam bập-bò đôi tiếng, gặp người Nhật biết chữ Hán, còn mượn cây bút nói được đôi chuyện, không thì tới ngồi đối diện với họ như là người câm. Nếu như họ pha nước trà trước mặt mình mà họ cười hay mừng mình, mình cũng cầm chén uống ngay, mà lại cảm ơn họ nữa. Cái khổ không biết tiếng-nói ra thế nào, anh em tưởng tượng cũng biết được.»

2) Cụ lại nói: (Chuyện này chính cụ Sào-Nam cũng thường thuật lại):

nước Pháp là một nước «văn minh có tiếng trên thế giới, sao lại không học chữ họ? đó là một điều khuyết-diêm lớn. Người Nhật chúng tôi, hệ người Anh tới, chúng tôi học tiếng Anh, người Nga, người Pháp, người Đức đến, chúng tôi học tiếng Nga, tiếng Pháp, tiếng Đức. Chúng tôi lại cho bọn thiếu-niên trong nước sang tận xứ họ mà học nữa, vì mình có biết tiếng họ, chữ họ, đọc được sách vở của họ, mới biết tánh tình, chánh-thề cũng công việc của họ mà bắt chước theo đều hay của họ chứ. Ông đã lớn tuổi không học được, chờ lớp thiếu-niên này sao lại không học tiếng Pháp?

Đại-Ôi (Thủ-tướng Nhật) nói tiếp:

Việt-nam thuộc dưới quyền Bảo-hộ nước Pháp mấy mươi năm nay mà chúng tôi gặp ông là một người Việt-nam đầu tiên mới tới nước tôi, dù thấy dân-tộc các ông ít đi ra ngoài. Đã không ra ngoài, ở trong nước lại không học tiếng Pháp, thì dầu ở bên cạnh mà đối mặt nhau như cách xa ngàn dặm. Các ông mắc phải bệnh «ngột». Học tiếng Pháp

minh đầu bằng nọ bằng kia để cầu phú quý quan sang như nhưng ai, cốt thực-hành cái ý-kiến mình đã chủ-tương cho người nước cùng biết.

Lúc Cụ ở Paris lại thường phát-biểu ý-kiến khuyên người Pháp học tiếng Nam như là phần các quan sang cai-trị xứ này...

Đây, ý-kiến cụ Tây-hồ chủ-tương cái thuyết «người Nam học Pháp» thì-chúng một mực, không khi nào thay đổi. Ngày nay cuộc đời càng đời mới, hoàn-cảnh sanh-hoạt ở xứ ta, chánh-trị, văn-hóa, kinh-tế gì gì cũng buộc chúng ta đi vào con đường «Âu-hóa» độc nhất ấy; nhân lời ông Babut nhắc lại mà chúng ta càng phục chỗ định-kiến của một nhà tiên-thời nhân-vật.

AI KỶ-NIỆM CỤ TÂY-HỒ, CÓ NÊN NGHĨM CÂU NÓI TRÊN KIA KHÔNG?

THƠ-TÍN Cùng ở Trương đình Liệu, Trương Xuân thôn, Hoài nhơn, Bình định. Hai câu đối của ông đối đó là của một tờ báo ở Hanoi ra đã, e hờ không phải bản báo, vậy xin miễn đăng.

CHUYỆN ĐỜI

Chuyện một anh học trò bải khóa trong nhíp đám tang cụ Tây-Hồ

Lúc đó, năm 1925, cái lúc cách đây 10 năm, sau khi cụ Phan-chân-Trình chết tại Saigon mà quốc dân ta cả hành một cái đám tang linh đình long trọng xưa nay chưa từng thấy ở đất nước ta, thì ở khắp các Nam cực Bắc đều có cái phong trào làm lễ truy điệu, gọi là «phong trào» và đã tang cho Cụ.

Càng vì cái chuyện phong điệu và đã tang đó mới có chuyện lời thối ở trường Đốc hộ Hanoi.

Học sinh ở trường Bảo hộ đó ban đầu là cái trường chung với các anh em học sinh ở trường Bachelier mà sau đó phân ra và vào bằng đũa đũa tang.

Sau được nghỉ ngơi, viên hiệu-trưởng liền bắt học trò lại cho biết rằng Phan-chân-Trình là một người mà triều đình Huế đã xếp là «vương một v...», và học phải coi cái bằng đũa đũa kia. Lại vào lớp kìa anh em học sinh ở trường ta tại, quán Trung ký, cho rằng đã xuống ra cuộc đã tang này.

Đã phần đời cái cũ chỉ của viên hiệu trưởng, và bình vực cho hai người bọn bị đuổi, nên học sinh ở ban Tu tại gần nhà Đốc hộ là Rời đến khi giờ chơi, một số học sinh các lớp khác cũng bắt chước theo, viên hiệu trưởng bảo mở cổng trường mà nói:

« Ai muốn ở học thì ở, muốn không học thì ở ra, không ai ngăn cản.»

Thế là học sinh kéo nhau ra cổng trường.

Đó là chuyện cũ, cũ đã gần 10 năm; dưới chân đất sông Nhị hà biết bao nhiêu nước đã chảy qua, mà trong đám học sinh trẻ tuổi kia cũng đã xảy ra biết bao nhiêu chuyện thay đổi.

Các học sinh sau cuộc bải khóa li li, có người không khác không muốn vào học nữa, chỉ đi ở học nơi khác, mà có người cũng trở vào trường cũ học lại; có người vì đi theo theo chỉ hướng mà phải tìm thân trái nới lênh đênh một biển nhân đời; mà có người khác trên con đường học tập vẫn được nhảy hăm thăng trỗi, nghiêm nhiệm chiếm các địa vị quan sang.

Thiên hạ lẽ thường, có người vậy thì cũng có kẻ khác. Có đứa trong đám các người đương nhíp nhíp trên con đường học tập đó, có một cậu mà kể cái công chuyện làm quan không hay học.

Cậu đó, (xin không nói tên), một người trong hai học sinh bị đuổi mà các học sinh khác muốn bình vực nên bỏ lớp theo ra. Vì vậy mà cậu ta (vua hò như là một người đã gặp ra cuộc bải khóa, này là nói cho đúng, vì cậu ta mà anh em học sinh mới có cái chữ «bải học».

Nhưng chuyện bải khóa đã qua, cái lều rom của mấy bạn trẻ mới dựng đã rớt rồi đi, không khỏi có người lại ăn nói đi đó đây công việc học hành. Thì cậu học sinh tá... kia tay mang tiếng đã gặp cuộc bải khóa, mà sau có đời ý kiến muốn làm cho khác anh em mà xin đi đứng trong quan trường, cái đó cũng thường. Cái này cậu ta vốn người khi khác đối với ai cũng thường tỏ ý khinh bỉ cái bả học sinh. Thế rồi một ngày kia cậu lên lên, không lý gì chứ nghĩa đời thân nên sắp đi lấy vợ. Cậu lại mang một tiền theo con cháu một nhà thế phiệt trên anh.

Tiền theo này lại không muốn lấy một anh học trò, đến là học trò giỏi, đời cho được một người chồng có chức phận mới nghe. Ấy đó, cậu ta nhà ta mới chọn đi tìm cách bỏ tham tá. Sau ít năm quan tham được đi bđ tri huyện, rồi tri phủ, và vì khám phá ra một vụ... nên quan đã được thăng...

Làm quan ai không có là sướng, nhưng quan mới bđ chỉ sướng là lúc làm quan, vì trước kia một anh học trò xuống cuộc bải khóa, nào quan có mơ ước cái ngày sau đây. Vậy nếu có người xét sự làm nên quan thì sẽ cho đó là nhờ cuộc đàng đàng cụ Phan. Nhưng chính quan thì sẽ cho là nhờ bả vợ quý. Vì chính bả vợ bả cho quan xin đi đứng mới chọn lấy quan! « Thì ra gái ngoan làm quan cho chồng »!

Launlay T. D.

VIỆC THẾ GIỚI

SAU KHI ĐỨC XÓA BỎ HIỆP ƯỚC LOCARNO

Đức trả lời cho Q. L. London, 15-3. - Trước 10 giờ, phòng bí thư Q. L. có nhận được thư của Chánh phủ Đức trả lời rằng sẵn lòng chấp lời của Q. L. mà cho đại biểu của Anh đi đòi hội thảo luận về là đơn của Pháp, Mỹ kiện việc chiếm phủ chiến khu; nhưng buộc phải chờ đại biểu Đức được bình quyền với đại biểu của nước khác trong khi thảo luận và quyết nghị.

Càng trong thư trả lời ấy, Ngoại trưởng Đức nói: « Chính phủ Đức muốn cho ai này đều đi về vấn đề quan hệ này: Việc Đức làm mà Pháp bị phải đưa ra kiện tại Q. L. không phải chỉ một việc khời phục chủ quyền Đức ở Rhénanie thôi đâu, nó có dính dáng với mấy điều khác nữa. Đức đã duy trì cuộc hòa bình ở Âu châu. Chính phủ Đức nhận các việc hành động của mình đều có tương quan với nhau, mà không ai được chỉ riêng từng việc ra mà bàn. Vì là đó, nên nếu Đức được biết trước và biết trước Hội đồng Q. L. sẽ thảo luận ngay những điều đó khỏi cần Đức thì Đức mới có thể dự vào.»

Một điều đáng chú ý là bức thư trả lời ấy, Đức gửi thẳng cho Anh, đúng tâm chĩa ra nước này với nước khác cũng ký hiệp ước Locarno.

Vì tình cách bức thư trả lời của Đức như thế nên Hội đồng Q. L. phải nhóm để xét cho kỹ.

Một cuộc tranh luận kịch liệt tại hội Q. L.

Trước đã đăng tin vắn tắt về việc hội Q. L. họp kín để thảo luận trả lời cho Đức. Cuộc tranh luận ấy dài rất kịch liệt. Có một số, mỗi tiếng đứng trong bàn phác hoạ, ông Flandin lại phải bị phê phán rất gắt. Ông đứng đại biểu Mỹ, Nga là-tư, Tiểu-đông-minh (tức Lào-má-Ni, Tiệp-khê và Nam-v Lap-phu), T-phe-nô và Bồ-đô-nha lập luận bình vực Anh-các-lợi theo thành sách ở đó. Thủ nhĩ kỳ và nhất là Ba-lan thì đi hàng hai Đan-mạnh và Chile (Nam-Mỹ) hết sức bảo vệ cho Đức. Sau ông, ông Flandin được toàn thống về khoản của Đức yếu cầu.

Đức đòi ngang quyền với liệt cường tức là đòi các nước thừa nhận việc Đức kéo binh đến bờ sông Rhin; bản trả lời của hội Q. L. nói rõ rằng Đức chỉ được ngang quyền với các nước ký hiệp ước Locarno riêng và cuộc tranh luận về vụ kiện triết bình thôi.

Ông Flandin đã làm cho hội nghị báo đầu yêu cầu thế hai của Đức, tức là việc tranh luận này về bản đề nghị mới của Hitler. Bản trả lời của hội Q. L. báo rằng hội không có quyền phân đoán về việc ấy, vì nó có liên lạc với nhiều nước, không có chân trong ban trị; sự hội Q. L. là Áo-đô-lợi, Tiệp-khê và Lithuania.

Vì Đan-mạch (một nước nhỏ ở phía Bắc nước Đức) có báo chữa cho Đức mới, ông Flandin đã phát gắt, lớn tiếng mà báo rằng: « Nếu tới bản này để giải bày lý thuyết của mình, người ta phải lấy cái « việc đi xong rồi » để chiếm phần lợi, thì tôi sẽ bỏ Luân-đôn trở về Pháp xin hạ lệnh tổng động binh, rồi tôi mới trở lại bàn chuyện các ngài tại đây.»

Lời tuyên bố ấy đã làm cho các đại biểu

Cuộc xô số Đông-Pháp

Cách xô số có đời Cách xô số cũ lấy số mới

Cuộc xô số Đông-pháp ngày 11 Julliet tới đây có sửa đổi khác mấy kỷ trước:

80 số trúng 400 số sẽ mở hết cả 80 lần chứ không mở mấy con số. Nhưng về cả số kỷ 28 tới ta, ở thành thị, ai có 10 vé thì đã được 1 vé mới; còn ở thôn quê, những người mua 1, 2 vé, cũng có thể đem tiền đi nơi khác, đồng, làng mà thêm tiền mua vé khác; ví dụ có 2 vé có thì thêm 8 giác nữa được một vé mới. Kỳ xô ngày 28 Tết, hiện có 2 vé trúng 1000 số và 5 vé trúng 400 số, chưa tính, nếu ai không lo lãnh gấp, sẽ bị «ang công mất».

rất kinh tâm. Lúc bấy giờ, ban trị sự hội Q. L. mới mở phiên họp đặc công khai.

Ông Flandin đã chính thức đề nghị ban hội đồng từ khước nghị của Pháp và Mỹ xin hội đồng xét cho việc Đức đã phá hủy hiệp ước.

Một bản đề nghị của Anh London, 17-3. - Sang hôm nay, nghị của Anh đã lập một bản đề nghị nói về thái độ của các nước: Mỹ và Locarno phải như thế nào đối với cục diện ngày nay. Trong khi đang bàn, được tin Đức đã bằng lòng phát đại biểu Đức dự tại hội Q. L., nhưng lại hỏi ý kiến đích thực của Anh về việc tranh luận bản đề nghị Hitler như thế nào.

Đại biểu các nước ký kết ở Locarno đã họp sáng hôm nay.

Ông Eden đã giao cho ông Flandin và ông Van Zealand một bản đề nghị: 1) Ba nước (Anh, Pháp, Mỹ) phải công tác gây lai cục diện quốc tế để bị cuộc hành động của Đức làm rối loạn; 2) Anh xin đầu bản mà cho cương giới sống Rhin khỏi bị xâm lấn.

Bản đề nghị này có thể cho Đức dự được.

Đức chịu tới dự hội Q. L. London, 17-3. - Trong một cuộc họp kín của Q. L. 3 giờ 45 chiều, Anh đã đề một bản trình xin đại sứ Anh tại Ba-lin, nói rằng ông Von Neurath, ngoại giao Đức trưởng Đức, chịu phải đại biểu của dự tại hội Q. L., nhưng muốn rằng liệt cường xét đến bản đề nghị Hitler. Anh đã báo Đức sẽ xin nói với liệt cường xét bản đề nghị 4 giờ 15, thì hội Q. L. nhận được bức điện của Đức chịu tới hội Q. L. Đức đại biểu Đức sẽ do ông Von Ribbentrop cử tiếp, thế này là tới Luân đôn.

6 giờ 40, hội Q. L. mở phiên họp công khai. Hội nghị ông Von Hoeseh, đại sứ Đức ở Luân đôn tới dự, trong khi chủ ông Ribbentrop nhưng ông Hoeseh trả lời phải bởi chánh phủ Ba-lin đã, nhưng sau lại có tin ông Von Hoeseh không chịu dự hội đồng.

Hội đồng xét bản khước nại Mỹ-Pháp đến thư năm nay số đầu phiên, trước đại biểu Đức.

Bý sớ soạn quân nhu Namur, 17-3. - Ông Devès, binh bộ Tổng trưởng, hô hô quốc dân thêm quân lực, theo chương trình của bộ Tham mưu, để phòng việc bất trắc.

Hội Q. L. lại họp Chiều hôm qua hội Q. L. lại họp phiên công khai thứ tư.

Thủ nhĩ kỳ muốn rằng hội nghị đồng này sẽ làm cho Pháp và Mỹ được hài lòng.

Ông Litvinoff (Nga) bình vực Pháp và tuyên bố là rằng những đề nghị của Đức với ý là chia rẽ Âu châu với những hiệp ước khác để cho mình được tự do hành động ở Trung Âu và Đông Âu.

Ông Eden (Anh) nói trước, ông nhận rằng việc Đức hủy hiệp ước sẽ thật. Ông có một Đức đầu tiên và ông lại bằng lòng v ợc hành động của Đức phạm đến sự an ninh chung của thế giới.

Ông Grandi (Ý) nói sẽ đi hội Q. L. phát nhận việc phạm đến hiệp ước công quốc gây ra. Thế là hiệp ước đó. Ông nói nhắc đến việc nước Ý chỉ bị mất lấy thuộc địa mà bị hội Q. L. trừng phạt, khiến cho tình hình chính trị và kinh tế của châu Âu phải lay động.

CUỘC XỔ SỔ ĐỒNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1\$)	
60 phần trăm chia cho các số trúng theo bản kê sau đây :	
1 số trúng được	100 000\$
1	40 000
1	20.000
8	2.000
16	1.000
80	400
800	80
800	40
8.000	20

Các công số mà thường công chúng nắm vững lại như số Kho Bạc, Thương Chánh, Giấy Thép và các viên chức, bảo lý, nhà thương mại cùng ít nhiều người khác đều có bản vé số. Muốn biết tên những người nào có bản, thì đến mấy nơi thường

NÊN CHÚ Ý!
Hạn thời bản vé, khắp trong cả nước, thì nơi trước, chờ 5 năm, nhưng chiều ngày mùng 7 tháng 7 tây năm 1936 là từ chối: duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lý, thì các số Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mùng 8 tháng 7 tây, nhất định không còn nữa.

Lời than phiền của bọn buôn Mọi

QUẢNG-NGÃI. - Dân thuộc mấy làng, như Phước Lâm, An Thành (Tây Ninh), An Kim, Tân An, Tân Khánh (Sơn Tịnh), gần biên giới mọi, thuộc (ta) theo nghề buôn mọi để sống, khi đem hàng hóa lên bán cho mọi, cũng có khi mọi tự xuống mua hàng, đến mùa thì họ sẽ lên thăm ruộng; lại có người vì bà con có trại ở trên mọi, một đôi khi đi lên thăm ruộng, cũng có khi không phải toàn đi mọi là buôn bán; từ trước nhân dân đi lại rất dễ dàng, không ai bắt buộc gì.

Từ có đồn lính ở Giây làng dưới quyền quan đồn, thay đổi Công và quan kiểm lý đồn Sơn Hà, và đồn Trà-bông mới đổi, thì hành các điều lệ rất nghiêm ngặt, nhiều người bị quá phạt, mà thu được dân nộp của thầy đổi Công, không ai chịu nổi. Dưới đây xin kể một vài chuyện:

1) Một người đi buôn mọi, bắt đầu là buôn năm hay chỉ đi thăm thăm mọi thiếu trong một lần, bắt đi lên phần đất mọi thì phải lãnh giấy môn bài 150\$, nếu không thì bị giam phạt.

2) Một người lãnh gạo đem đi với một người lái buôn, phải lãnh giấy phép 0\$50.

3) Người nào đi thăm bà con ở trên mọi, phải đi đồn kiểm lý xin một cái giấy thông hành cũng mất tiền tem và phí lên châu chực, nếu không thì bị bắt phạt.

4) Bị có giấy tờ mắc dấu, nếu rồi gặp thầy đổi Công, thì không khỏi đánh. Sự đánh của thầy ta kỳ lắm. Chanh bông (chanh bông cựa) làng Đông Hòa đi thăm bà con, đi ngang nơi làm xâu, thầy phạt bắt làm xâu một buổi.

Nhiều người than rằng thuế nay như nghề buôn mọi, đẽo lo xâu thuế, nay vì bỏ buộc mà bỏ nghề. Quan trên nên chăm chú thể nào cho dân bớt.

Một người dám

VIỆC TRONG NƯỚC

Quan Phó Khâm sứ và Quan Phó sứ về Pháp nghỉ

HUẾ. - Quan Phó Khâm sứ Phan Cảnh Quan Phó Sứ Trần Thiên Patrick Garros, đi được phép về Pháp nghỉ.

Quả là tự tử

T. D. số 386 vừa rồi có đăng tin của Hoàng-Công, học trường Pháp-xã, bỏ nhà và áo quần... tại hồ sông lớn Kim-long, rồi đi đàng, không biết có phải tự tử không. Tại ngày 21-3-36 người ta đã vội được là thì liền gần nơi đó có quần của cậu.

Đang thương cho cậu nhỏ!

Một người lính tuần sát tự nhiên mà chết

Sớm mai 23-3-36, người ta số nước chực xem một người lính tuần sát tự nhiên chết tại thêm 10 nhà hàng Thuận-xương trong thành. Cái chết không ai hiểu vì sao, vì không thương tích gì cả.

Người học mang tên Đệ Đệ, 37 tuổi, người làng Hộ Yên, huyện Hương Trà, có vợ được 4 đứa con, cư trú tại Cầu Đất (trung thành).

Lúc 11 giờ đêm 21-3-36 là phải báo la gác khóa đóng cửa trong cửa Thuận-xương, dọc theo thành bờ Quốc dân gia đình.

Có lẽ đang lúc căng mồi, báo vào bờ thêm bà hiệu Thuận-xương ngồi nghỉ nhàn, thì rồi ngã chết, khi nào, đến trên 1 giờ rưỡi sáng, người ta mới hay, phải báo tỉnh thành, khi ấy các đồng nghiệp bác mới tới cảnh gác.

Bác này ở lính đã trên mười năm, được hàm cứu phẩm.

Bạn hát Lào sắp vào diễn tuồng trong đại hội

Nhân dịp Hội chợ Huế vừa rồi, một bạn hát tuồng người Lào, có đặc kép gồm có 32 người, do quan Khâm sứ Lào cho phép đưa đến để đem thêm cuộc vui cho Hội chợ.

Bạn hát kỳ diệu tại hội chợ 2 buổi rồi, được công chúng hoan nghênh hơn gánh hát Xuân phủ. Xong Hội chợ rồi, bạn kỳ có xuống diễn thêm 2 buổi nữa tại rạp hát Đông xuân lâu.

Tối thứ ba này (24 Mars), bạn hát kỳ được phép vào đại hội diễn tuồng. Cụ chừng 25 hay 26 Mars gánh hát kỳ mới trở về Lào.

Kẻ trộm lại hoành hành

Tối ngày thứ năm 19 Mars, một bạn trộm một người và nhà ông Hoàng hân Quý, Quảng lộc tự nhiên khinh hơn trí ở tại Bến Ngự, vợ mất bộn đồ vật, đến gần sáng nhà chủ mới biết, sai người đi tìm, thì thấy bạn trộm vật lại một cái rương không tài đường rầy xe lửa, còn áo quần, đồ vật chung lấy đi mất; tình ra ngồi 40\$, lại mất một cái rương của ông Thống Khanh gửi đó, trong rương kỳ có 1 cái nhẫn vàng, 1 trụ tiền vàng và áo quần đồ vật giá gần 100\$ nữa.

Trong vòng chưa đầy tháng này, mà chúng quanh đã thành đã biết rõ 3 đám trộm: Tối 22-2 nhà ông Nguyễn đầu Hội ở làng Kim Long bị mất khá nhiều; tối 23-2 thì nhà ông Trần Văn Minh ở phường Phú Bình, đến nay thì nhà ông Hoàng hân Quý.

Mong nhà chức trách ghé mắt đến sự canh tuần cho dân được an cư.

P. V.

Trong tổng đã hết người sao?

NGHỆ AN. - Tổng Nghệ Hưng, thuộc huyện Nghĩa Dân, vốn là một dân hát xâu hát, vừa hát, mà vừa say và các chức việc trong tổng, qua trên cũng cho dân chọn lấy người trong tổng làm, lấy là theo lệ cũ, lý công người thì trước.

Mấy năm gần đây thì thầy người ở ngoài Bắc cũng làm được Chánh Tổng, người ở trong Vinh cũng làm được Tổng

tổng, qua những người qua các đời đã đi lâu đời, thì lại bị trục xuất đi, nên dân miền ấy có lời phàn nàn.

P. V.

Vì sao tự tử?

Nguyễn Sĩ Kế, quê ở Đông Sơn, phủ Anh Sơn, chánh trị phạm đây ở Saumétron được thả năm 1933. Khi ở trong lao, viên giám ngục thấy Kế là người hiền lành vớ vẩn, dễ lừa gạt, liền xin các ông y lý, mà đưa bị hương lý làng làm giấy bắt thân nhân, nên mới đành hi mền ban 3 năm Kế mới được về.

Từ lúc Kế được về ở làng đến nay, yêu pháp làm ăn, không gì trái phép mà thường ngày báo lý dọa nạt, nay đòi tiền, một đôi giải, Kế chịu nhả nhụt để không mong sau họ có nghĩ lại cho chàng, mà vẫn vô hiện hàng ngày như bắt một tên phu làm xâu, hay một suất canh gì cũng đều nhét vào đầu Kế mà đe dọa. Thế không chịu nổi, nên hôm cuối tháng Ferrrier vừa rồi, Kế đã dùng giấy thái cổ tự tử. Nghe trước khi tự tử Kế đã nhiều lần than phiền với kẻ nói trên.

Trong cuộc lộn xộn biết bao nhiêu người bèo, đến sao người ta đi đến tội rồi, mà hương lý thì thủ đoạn ép chế đến không chịu nổi, thật đáng thương!

Dân nguyện

Một việc phật không ngờ!

Phạm Cửu, ở làng Phước Thọ, huyện Yên Thành, năm ngoái có dựng đền thờ công thần ở nông trường ở vùng trong huyện. Lúc quan tham L. đi tuần, gặp mấy chiếc xe con ở giữa đường, ông hỏi gì đi, thì phải trả lời là của Phạm Cửu xe nông trường ở nông trường; quan bắt dừng xe lại để vào nhà bắt.

Khám xét xong, quan tham đòi Phạm Cửu nộp tiền 200\$ thì thả. Phạm Cửu không chịu, đi làm đơn lên quan Chánh Kiểm lâm ở Bến Thủy.

Từ ấy đến nay đã gần một năm, tương tự việc kỳ đi tuần. Hay đầu hôm 23-3 năm nay, có giấy, huyện sai Cảnh sát 100\$ nộp tiền phạt cho về Kiểm lâm. Cảnh sát sét đánh này, Phạm Cửu phải nghĩ nghĩ nếu hòa ca bằng được, thì cũng đến lịch biếu. Vì Phạm Cửu chỉ có hai ông bà nghèo và vài cháu, còn con cháu thì đã riêng của nhà cũ.

L. T.

Ứng cử Chánh tổng

Thầy Hoàng song Thuận, đầu tư tài, làm Chánh tổng Quan Hóa, huyện Yên Thành đã lâu năm, được cử hội viên huyện hội, sau lại được cử làm làm cương phụng.

Năm ngoái vì thầy tiền không mất tiền thuế, và tiền trích lệ, nộp không đúng hạn, nên quan huyện đã cho thầy nghỉ việc, để cử người khác.

Vợ ông cử này có 4 người, Phó tổng đương thời, lý trưởng Quan hóa, lý trưởng Diệu Sơ và lý trưởng Đình Thái Nghệ cuộc tranh cử này, báo cáo cũng sẵn tiền để vận động...

Mấy bác tranh cử, không trông cái gương trước mắt họ, nhưng báo cáo sẽ nên chọn người xứng đáng mà bổ phứ đàng đàng để lợi dụng.

D.

Bớt môn tiền góp ý là phải

QUẢNG-NGÃI. - Theo lệ lưu truyền mới năm các phủ huyện có 16 xu tiền một lạng, (thầy các phủ huyện tỉnh khác cũng vậy) là lấy do các hàng tổng góp tiền, góp quan phủ thích hát xướng, hoặc công lễ luh đình, còn một nửa lấy các các làng đến hiến cúng nữa, rồi là chuyển phần phú. Vài năm nay ở phủ Sơn Tịnh về là lấy quan phủ chỉ làm đủ là, không

(Xem qua trong 4 cột 3)

THUỐC SẦU AN RĂNG

Hiệu THÔNG-HOẠT QUẢNG-TÂY

Giá 0\$16

Rất thần hiệu

CỬA 1 NGƯỜI NHẬT

Vừa rồi nhân dịp Hội chợ Huế. một ông bạn làm việc tại miền thượng du tỉnh trong được phép về chơi, có ghé thăm tôi. Lúc ngày mới gặp, câu chuyện nặng nề, từ chuyện làm ăn đến chuyện vợ con...

Một bữa đáng kể là ông bạn kể lời một người Nhật gọi làm ở sở đồn điền kia nói về dân tộc họ và tánh cách người mình cùng người Âu... biết rằng người Nhật này tuy có hơi khoe khoang - cũng như các người Nhật khác - nhưng có đầu đáng, thật.

Ông bạn nói: một bữa kia có người Nhật đến năm dưỡng bệnh; vì qua lại giúp thuốc men, vai miệng có cùng nhau nói chuyện, lần lần lựa lời bồi thì người Nhật sẵn lòng trả lời.

- Chẳng ông cũng biết thừa - lời người Nhật - đến Á-đông này mà không có người Nhật, thì liệt cường Âu - Mỹ chẳng xem ai ra gì. Nói cho thật tình, có người Nhật cũng về vang cho xứ Á-đông một tý.

- Còn người Âu Mỹ, ông xem ra sao? (ông bạn hỏi).

- Người Âu Mỹ có tánh hay nói (parler), là to, crier)...

- Sao vậy?

- Tôi nói thật đấy, ông cứ để ý xem, họ đối với giống người kém thua họ về vật chất hoặc tinh thần, hay nói cách này, hèn cách

khác đó lời; mỗi khi có ơn đờ với ai thì là to, khoe rầm...

- Còn người Nam chúng tôi?

- Người Annam bác làm. Xem như tôi làm tại đồn điền, có người An-nam làm đồn điền, thì mà họ không hề học cho thành ngữ. Ví dụ về phần cây cà phê làm sao, vô phần cây quinquina thế nào, tôi đứng đó coi họ thì họ làm được, mà họ đi khỏi là hỏng, họ bỏ xâu nhau chơi, đến khi tới giờ thì lại đặt làm lấy được cho rồi. Tôi ngắm mọi nhâm chung với người Annam mà chăm chỉ hơn và mau thạo việc hơn. An-nam có người làm hai năm mà chưa biết trồng phân bón vô phần thứ cây nào, cách sao cho rảnh. Người Annam vì cái e nhấc s'ky mà lâu tiến bộ lắm....

Nói đến đoạn đó, ông bạn từ ra nhà trọ. Tôi thật lại cho độ giả xem mà ngắm nghĩ biết cái hư của người mình.

A-na-mít

AI MUỐN BIẾT?

Muốn biết bệnh Phong-Tiêu và muốn biết thuốc Phong-Tiêu Cao-Châm có công hiệu thế nào, xin cứ đến hỏi các Đại-ly tìm Cao-Châm đang ở bị báo trước hoặc ký báo sau ở trang 4 số 6.

ĐOẠT GIẢI NHẬT

Kỳ Hội-Chợ Huế vừa rồi, biện KHUYNH-DIỆP đã được chấm giải nhất. Hội-dồng chấm thưởng có 9 ông, ông báo công cho KHUYNH-DIỆP 10/10, cộng thành 90/90 là cái điểm số cao tột bực.

Trong mấy ngày Hội-Chợ, tại gian hàng KHUYNH-DIỆP lại để bán lẻ, bằng giá quảng-cáo, được trên 2.000\$00. Đối với những hàng bán giá từ 3, 4 xu đến vài ba hào, thời số bạc thu trên 2.000\$00 trong 10 ngày Hội-Chợ. - trong đó lại bỏ mất đi mấy ngày mưa lạnh. - cũng là khá nhất.

Được cái kết quả rực rỡ như vậy, chính nhờ bà con ai nấy hết lòng chí诚. Nên xong Hội-Chợ, biện KHUYNH-DIỆP xin có lời cảm tạ chung hết thầy bà con.

HIỆU KHUYNH-DIỆP

Cần nhiều Đại-ly, Chi-điểm khắp xứ Đông-Pháp

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Hanoi là nhà thuốc Nam ra đời đã lâu năm, to nhất và danh tiếng nhất trong nước. Cần đến nhiều Đại-ly, Chi-điểm ở các tỉnh, các phủ, huyện, các chợ to, bến lớn khắp xứ Đông-Pháp, ngài nào muốn làm, xin cứ đến hoặc gửi thư cho các nơi sau đây: Về xứ Trung-kỳ, từ Thanh-hóa đến Hà-tĩnh thì hỏi tại Đại-ly NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 36, Rue Sarrault Vinh - từ Bà-đôn đến Phan-thiết thì hỏi tại Tổng-đại-ly NHƠN-THO ĐƯỜNG, Rue Đông-Khánh Tourane - Về tỉnh Thừa thiên thì hỏi tại Phan cực NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 44, đường Gia long Huế - Về xứ Lào (Lao) thì hỏi tại M. BÀO-TIÊN, Maison Nhật-nhật-lân ở Thakhek - Về Nam, Bắc-kỳ và Cao-mên (Cambodge) thì hỏi tại Tổng-cục NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 46 Rue des Phares, Hanoi.

Còn như ngài nào muốn dùng thuốc gì, xin sẵn lòng chiện cổ đến các nơi kể trên, hoặc đến các nhà Đại-ly NAM-THIÊN-ĐƯỜNG ở các tỉnh sẽ có đủ các thứ thuốc rất linh nghiệm. Ở xa xin gửi thư và timbres để chúng tôi sẽ gửi catalogues đến hẳn.

Tổng cục NAM-THIÊN-ĐƯỜNG chủ-nhơn kính cáo.

HAI MÔN RƯỢU THUỐC RẤT HAY

của nhà thuốc **VÔ-VĂN-VĂN** Thudamot-Nam-ky

- I. - **Trường Sinh được từu.** - Rượu thuốc này tánh-chất đại-bổ. Đàn ông, đàn bà, người già cả, khấp huyết suy kém, trong mình bản thần mệt nhọc, hình vóc gầy ốm, uống rượu thuốc này trong ít lâu sẽ thấy công hiệu. Rượu thuốc này rất mạnh, không nên uống đến quá say, phải tùy theo sức mình mà dùng.
- II. - **Phong-Thấp được từu.** - Chứng nhức, mỏi, tê, bại, uống thuốc thang, thuốc hoãn, rất lâu lành. Thuốc hiệp cùng rượu trong giấy lát đã chuyển khắp châu thân. Môn thuốc rượu này chuyên trị chứng nhức, mỏi, tê, bại rất công hiệu. Bất luận ngày đêm, tùy theo sức mình, muốn uống nhiều, uống ít cũng được.

Giá cả hai thứ: Chai lớn 1/2 lít 1\$, - Chai nhỏ 1/4 lít 0\$80

Chi-cuộc **VÔ-VĂN-VĂN** được-phòng

SAIGON | QUINHON | HUẾ | HANOI | TOURANE | HAIPHONG
229, Rue d'Espagne | Avenue Gia - Long | 87, Rue Paul Bert | 86, Rue de Coton | Avenue du Musée | 103, Bd Bonnal

THUỐC XỔ
MARQUE DÉPOSÉE
Làm bằng Dấm "Đa-Đá" nước rất trong, mùi rất thơm, xỏ dĩa dĩa, không hại (y - vi).
Ai nghĩ đến mùi dấm cũng thích dùng THUỐC XỔ HIỆU CHỮ THỎ
Chai lớn 0\$20
Chai nhỏ 0.15
NHÀ THUỐC Vinh-Thọ TOURANE

SỮA NESTLÉ MIẾU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BÒ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở khắp Đông-Dương

Xin Trân Trọng Kính Cáo Đông Bào

hỏi cho rằng: đã 15 năm nay, Đông-Dương chuyển động những phương thức truyền bá... Đại Báo Đương 22, rue Médicaments à HANOI

Độc ngộ độc

Thứ độc vật ở nước A Nước Ý kéo sang nước A là thứ độc nạn đê giết người A, dân A đã... 1) Thứ bột nhỏ, lấy trong cây...

thần mộc cây kỳ vào, thì độc nó không tan, ai chạm tới nước kỳ là vướng độc... 1) Thứ bột nhỏ, lấy trong cây...

VIỆC THÈ GIỚI

(Tếp theo trang 1) Đur luận Nga đối với hiệp ước Pháp-Nga

CUỘC CHIẾN-TRANH Ý-A A hoàng chủ hòa chăng? Rome, 16-3. - Theo những tin đồn mà A-hoàng có ý đồ tạm thời có thể lập một cuộc hòa hoãn...

Quân A vẫn vững thế, theo lời người A Addis-Abeba, 16-3. - Chính-phủ A có thể chính tin của người Ý nói rằng Ý đánh tan quân A mà tiến trên mặt Tigré...

A lại còn phẫn đối bằng lời mông Genève, 17-3. - Ông Héron, Tổng trưởng ngoại giao A, có gửi cho hi thư Q. L. bức điện văn sau này: Chính phủ A cực lực phản đối với các nước có thừa trong Q. L.

Một-trả-khôn, 13-3. - Đur luận ở Mạc-tu-khoa hoan nghinh hiệp ước Pháp-Nga, nhưng nói rằng phải chi đặng mới đến những 12 tháng mới thông quá, sau khi ký xong, thì hiệp ước ấy lại sẽ ảnh hưởng về tinh thần nhiều hơn nữa.

Chinh sách ngoại giao của Nhật Đông-kinh, 14-3. - Thủ tướng Quáng-dinh có tiếp các đại sứ Pháp và Nga. Theo tin các báo, thì Quáng-dinh tuyên bố với các đại sứ ấy rằng Nhật sẽ thi hành chính sách ngoại giao cương quyết và độc lập.

Chương trình của Hội các Quáng-dinh Đông-kinh, 16-3. - Ngày mai Chính phủ mới sẽ bày giải thích sách của mình trước nghị viện. Theo báo Ansh thì chính sách của Chính phủ quốc gia độc lập thế kỷ 20 sẽ có các vấn đề sau này:

Câu chuyện «đốt quần áo tù» ở lao Thanh hóa

Việc này có ngày T. D. số 876 ra ngày 23-3-36. Nay được báo Thanh Hóa đăng. Theo báo Thanh Hóa, quần áo lao ký gửi lại một số đã đốt như vậy: «Ngày 11-3-36, quan Giám binh vào khám lao, nơi xa lùm (collines) thấy người bếp khoé xanh số 1629 đương đun lửa nấu nước ở đó, và lại quần áo tù phạm treo phơi bên bếp. Theo luật của lao, quần áo tù không được đem lên hoặc đốt gì vào ở đó, mà người bếp ấy phải giặt quần áo tù, sau quan Giám binh phạt tám ngày tù và bốn tuần bếp.

Giấy và Dao (Ái-tinh và luân-lý uẩn-thuyết) Giá bán 03-10

Chemisettes d'été Các nhà buôn nên hỏi lại nhà chế tạo Cu Gioanh 08-70 Rues Evreuil HANOI

Đùng sữa «LE GOSSE» rất tốt cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết. Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933 Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Pédiculture etc... à Saigon.

Thuộc là «LUCIA» tốt nhất COSO một gói COSO một gói Cỏ bán khắp nơi

RÁT CÓ ÍCH Tỉnh Bình-Định (Quinhon) là nơi thổ sản dầu dừa, mà thường niên đến mùa dầu không xuất cảng được, thời dân Annam ở miền Tam-quan lấy làm phẫn vấn hết sức, là vì chỗ ấy người mình lấy dầu dừa vì nghiệp.

HU KHÔNG LƯƠNG-PHÁT (định-thuyết) số 49 Địa hên cơm trưa Đại bàng và vai và trao cho Lai mộng bực thư riêng của viên đồng lý: việc được bồi tinh là một chuyện hẳn nhiên rồi; đạo các lệnh ký sẽ được đức Tông thống ký. Chắc trong giờ này các báo ở Ba lô cũng đã đăng về cuộc thắng thường này.

với không, đã cho chúng khỏi hồ nghi ngờ đừu gì hết: - Công nhân Cát sinh có viết thư mời tôi đến chơi với bà trong hăm bốn tiếng đồng hồ trước khi bà đi Pháp. Bà muốn nhận các vật tôi sẽ gửi cho vợ tôi và em tôi. Tôi muốn gửi và một thùng số có là đạo biệt ở đây. Chắc nó sẽ thích lắm.

đều tôi. - Bà ký nói chuyện dài và khó chịu lắm. Giọng nói bà ta lại đồng một vị quan ba sơn đằm. Nhưng bà ký mền mọy lắm, tôi không muốn nói xấu bà. Đại bàng không chịu nổi bà cũng như Cát sinh, và cũng vì thế mà Lai mộng mới đổi rằng đi đến bà, để cho chúng khỏi đến mà đến nàng. Bà Cát sinh cũng sắp đi Pháp thật, và cũng vì bà định ngày mới mới đi mà vì một cô khác bà lại đi trước, nên Lai mộng lại tìm một cơ hội để đổi chỗ, tuy đổi có hơi nguy hiểm. Nhưng từ ngày nàng chịu cái ảnh hưởng của Vi loi, nàng đã đưa mình vào cõi mớ mộng với cái tánh liêu linh của một người chơi bời: một kẻ.

nước đá mấy chai sấm banh. Vi loi có thể đùa... Và khi chàng đến, người già kia sẽ đưa vào, rồi lui ra, không hề vào nữa. Vì loi thấy Lai mộng đưa tay ra tiếp chàng, vừa cười, mà trong cặp mắt chứa chan hạnh phúc và sự say mê, thì cái nhiệt độ đã lên đến cực điểm... Sau khi nói mấy tiếng, Vi loi kéo Lai mộng vào một góc phòng ngủ, rồi nằm ngời trên một cái ghế dài có tay dựa, còn chàng thì ngồi ở một cái ghế nhỏ dưới chân nàng, mà nói lời: - Tôi được tự do rồi; các sự khó khăn mà trong thơ trước tôi nói với em, ngày nay đã mất hẳn. Từ ngày hôm qua cuộc ly dị đã làm xong. Vi loi đã làm theo nàng làm cả: trong khi nàng đương hăng hái yêu đương, ước gì đổi với cái công khó của chàng, nàng cũng có, thì lấy cái tay của nàng mà đáp lại? Vì loi được tự do rồi... Đương trước cái chứng rõ Ái-tình của Vi loi, mà không một đừu gì khó khăn chàng làm không được, nàng đã trải qua một cơn thả tự tự đất đã được phụng thuộc dưới cái quyền thế của một người như Vi loi.

